

ΕΝΟΤΗΤΑ 18

Παιδεία - Εκπαίδευση

A1. α.

1 - ζ, 2 - ε, 3 - δ, 4 - α, 5 - γ, 6 - ι, 7 - στ, 8 - β, 9 - η, 10 - θ.

A1. β.

1. Η σωστή **αγωγή** από την οικογένεια διαμορφώνει ολοκληρωμένες προσωπικότητες που συμβάλλουν θετικά στην κοινωνία.
2. Η **κατήχηση** αποτελεί τη μεταλαμπάδευση των χριστιανικών αξιών στις νέες γενιές μέσω βιωματικής διδασκαλίας και μύησης στην πίστη.
3. Ο νεαρός τεχνίτης ολοκλήρωσε τη **μαθητεία** του δίπλα στον σπουδαίο μάστορα πριν ανοίξει δικό του εργαστήριο.
4. Η σωστή **διαπαιδαγώγηση** των παιδιών απαιτεί αμοιβαίο σεβασμό, σαφή όρια και ενσυναίσθηση από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς.
5. Η **διδασκαλία** ξένων γλωσσών είναι πλέον απαραίτητη σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
6. Η **μόρφωση** δεν περιορίζεται στην απόκτηση πτυχίου, αλλά είναι η εσωτερική καλλιέργεια της ψυχής και του πνεύματος, ώστε το άτομο να διαμορφώσει ολοκληρωμένη και αυθεντική προσωπικότητα.
7. Η **παιδαγωγική** επιστήμη οφείλει να στηρίζεται στην κατανόηση της μοναδικότητας του κάθε μαθητή, ώστε να σχεδιάζει διδακτικές μεθόδους που ενισχύουν τη μάθηση και προάγουν την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.
8. Η **διά βίου μάθηση** αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα για την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη, ενισχύοντας τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και προσαρμογή του ατόμου στις συνεχείς αλλαγές του σύγχρονου κόσμου.
9. Η **μάθηση** δεν πρέπει να περιορίζεται στην απομνημόνευση πληροφοριών, αλλά προϋποθέτει κριτική σκέψη, δημιουργικότητα και ικανότητα εφαρμογής της γνώσης σε ποικίλα πεδία.
10. Η **επιμόρφωση** των εκπαιδευτικών έχει στόχο την ανανέωση και ενίσχυση των δεξιοτήτων τους, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης διδασκαλίας.

A2.

σφυρηλάτηση - β, μεταλαμπαδεύω - α, επανασχεδιασμός - γ, εφόδιο - α, υποδομή - α, κατάρτιση - γ, χρηματοδότηση - β, διαιώνιση - α, αποστήθιση - β, ενσωμάτωση - α, μέριμνα - γ, παρέμβαση - β.

A3.

1. Παιδεία, 2. Εκπαίδευση, 3. Παιδεία, 4. «μόρφωση», 5. Εκπαίδευση, 6. παιδευτική, 7. εκπαιδευόμενος, 8. επιμορφώνεται, 9. πεπαιδευμένος, 10. εκπαιδευτικών, 11. εκπαιδευτηρίων.

B1.

[...] Πέρα όμως από τη **θεμελιώδη** και έμφυτη στον άνθρωπο ανάγκη για γνώση, η εκπαίδευση έπαιζε και έναν ρόλο χάραξης πολιτικής ή εξυπηρέτησης **σκοπιμοτήτων** σε εθνική ή και ευρύτερα κοινωνική κλίμακα. Η εκπαίδευση προσφέρεται από το κράτος στον λαό σαν κοινωνικό αγαθό, ταυτόχρονα όμως είναι επάγγελμα, επιχείρηση, **μοχλός** οικονομικής ανάπτυξης, δεξαμενή **εμπλουτισμού** των μεγάλων εταιρειών, **έμβλημα** ισχύος και **κύρους** για κάποιες χώρες. Η πραγματική **διάστασή** της όμως **αναδείχθηκε** σε περιόδους όπως η αρχαία Αθήνα ή ο Διαφωτισμός, οπότε η πνευματική λάμψη που **ακτινοβόλησε** ξεπέρασε τοπικά και χρονικά όρια. Η εκπαίδευση στην εποχή μας μοιάζει με το παντοδύναμο όπλο που έχει πέσει ανάμεσα σε **αδαιείς** ιθαγενείς και το μεταχειρίζονται με εσφαλμένο τρόπο.

B2. α.

2. τον σχεδόν λησμονημένο και συρρικνωμένο, 3. άγνωστο, 4. συνδεόμενες με την ανάπτυξη..., 5. τις μεταδιδόμενες.

B2. β.

γ, ε, στ, ζ.

B2. γ.

1 - β, 2 - α, 3 - β, 4 - β, 5 - β

B3.

1. βεβαιότητα, 2. πρόθεση, 3. βεβαιότητα, 4. βεβαιότητα, 5. υπόθεση, 6. υπόθεση, 7. δυνατότητα, 8. υποχρέωση, 9. επιθυμία, 10. υποχρέωση.

B4.

Τρόπος πειθούς: Επίκληση στη λογική

Μέσα πειθούς: (1η παρ.)

1. Επιχείρημα (ενδεικτικά): «Το σχολείο, ισχυρίζεται, σκοτώνει τη δημιουργικότητα, δηλαδή, την ικανότητα να έχει κανείς πρωτότυπες ιδέες, γιατί δεν επιτρέπει τα λάθη και γιατί ιεραρχεί τα μαθήματα με βάση συγκεκριμένη αντίληψη για τη χρησιμότητά τους στην επαγγελματική ζωή. Απομονώνει το παιδί από τα ταλέντα του, ποδοπατεί το δώρο της φαντασίας. Αναγνωρίζει μόνο δύο είδη ευφυΐας, τη γλωσσική και τη λογικο-μαθηματική, περιθωριοποιώντας τα υπόλοιπα. Και μόνο ένα δρόμο επιτυχίας, μέσα από τη βαθμοθηρία, τη χρηματολατρία, τη φιλαυτία, τον ανταγωνισμό, τον ατομισμό, τη χρησιμοθηρία».

2. Τεκμήρια - Γεγονότα επικαιρότητας: «Δύο βίντεο κυκλοφορούν τελευταία στο Διαδίκτυο»

3. Τεκμήρια - Παραδείγματα: (κινησθητική, μουσική, οπτική, διαπροσωπική κ.ά.)

4. Τεκμήρια - Αποτελέσματα έρευνας: «Σε 30 χρόνια (έρευνα της UNESCO), θα είναι εντυπωσιακά περισσότεροι οι απόφοιτοι πανεπιστημίου, λέει. Μοιάζει με επίτευγμα, αλλά είναι στρέβλωση.»

Πρόθεση αρθρογράφου: Με τη χρήση επιχειρημάτων η συντάκτρια στοιχειοθετεί τη θέση της, ενώ μέσω των τεκμηρίων επιθυμεί να πείσει για την ορθότητα των λεγομένων της, να ενισχύσει την αξιοπιστία του κειμένου και να προσδώσει εγκυρότητα και αντικειμενικότητα.

Τρόπος πειθούς: Επίκληση στο συναίσθημα

Μέσα πειθούς: (2η παρ.)

1. Συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις: «λάθος, τυραννία»

2. Συνυποδηλωτική γλώσσα: «Το σχολείο έχει σμιλέψει τα μυαλά μας», «Να ξεθάψουμε θαμμένες ικανότητες» κ.ά.

3. Στίξη: Δεν πρόκειται να μας χρησιμεύσει στο μέλλον! (θαυμαστικό)

Πρόθεση αρθρογράφου: Με τη χρήση των μέσων αυτών επιθυμεί να ευαισθητοποιήσει και να κινητοποιήσει συναισθηματικά τον δέκτη.

Τρόπος πειθούς: Επίκληση στην αυθεντία

Μέσα πειθούς: 1. Παράθεση αυτούσιας της ρήσης του Αβραάμ Λίνκολν (Δεκέμβριος 1862): «Τα δόγματα του ήρεμου παρελθόντος είναι ανεπαρκή ... στη συνέχεια να σώσουμε τη χώρα μας».

Πρόθεση αρθρογράφου: Με την επίκληση στην αυθεντία επιθυμεί να επιβεβαιώσει την αξιοπιστία των λεγομένων της με την παράθεση των λόγων μιας γνωστής προσωπικότητας, να δώσει εγκυρότητα στο κείμενο και να καταδείξει το γνωστικό της επίπεδο.

B5.

1. Β' πληθυντικό («πώς κρίνετε»), α' ενικό: («Θλίβομαι»), α' πληθυντικό («έχουμε παραμείνει αρκετά χρόνια πίσω»), γ' ενικό («Η γενικότερη αδιαφορία που επικρατεί»).
2. Β' πληθυντικό: Πρόκειται για απεύθυνση στον συνεντευξιζόμενο σε πληθυντικό ευγενείας που προσδίδει διαλογικό τόνο.
α' ενικό: Κατάθεση προσωπικής/υποκειμενικής άποψης και βιώματος από τον συνεντευξιζόμενο με την ιδιότητα του εκπαιδευτικού.
α' πληθυντικό: Δείχνει ότι πρόκειται για ένα πρόβλημα που αφορά το σύνολο της κοινωνίας, προσδίδει οικείο ύφος, ευαισθητοποιεί τον δέκτη.
γ' ενικό: Καταθέτει αντικειμενικές απόψεις με γενικότερη ισχύ.
3. α. καθημερινό λεξιλόγιο: «παπαγαλίας», β. συνυποδηλωτική γλώσσα: «χαθήκαμε».
4. Πρόκειται για συνέντευξη που δικαιολογεί την προφορικότητα στην έκφραση. Επίσης, καθιστά το κείμενο πιο οικείο και προσιτό στον δέκτη.

Γ1.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

[Ημερομηνία]

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας, σας **καταθέτω** τη σκέψη και την αγωνία μας **ενόψει** των ριζικών μεταρρυθμίσεων που **προωθεί** το Υπουργείο Παιδείας. **Εκτιμούμε** ιδιαίτερα την πρόθεση για καινοτομία και προσαρμογή στις ανάγκες του 21ου αιώνα: από την εισαγωγή του πολλαπλού βιβλίου και της ψηφιακής πλατφόρμας e-school, έως την απαγόρευση των κινητών και την ένταξη ολόκληρων λογοτεχνικών έργων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτές οι πρωτοβουλίες μας χαροποιούν, γιατί **καταδεικνύουν** ότι το σχολείο κινείται από την παθητική αποστήθιση προς μια πιο βιωματική, ψηφιακά ενισχυμένη και δημιουργική μάθηση. Ωστόσο, θεωρούμε ότι η μετάβαση αυτή θα αποδώσει πλήρως μόνο εάν **ενισχυθεί** η μαθητική φωνή και η συμμετοχή μας στη διαμόρφωση των αλλαγών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με σεβασμό και **γνώμονα** το καλό της εκπαιδευτικής μας κοινότητας, σας καλώ να **ενσωματώσετε** τη φωνή μας ώστε να μην είμαστε «φιλοξενούμενοι» πολίτες της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά ενεργά μέλη της. Έτσι, θα **διασφαλίσουμε** ότι οι αλλαγές δεν θα παραμείνουν τενοκρατικές, αλλά θα αποκτήσουν **ανθρωποκεντρικό** πρόσωπο, με ένα σχολείο όπου η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η ισότητα και η συνεργασία δεν διδάσκονται απλώς, αλλά βιώνονται. Είμαστε αποφασισμένοι να **βαδίσουμε** στο πλευρό σας για ένα σύγχρονο, δημοκρατικό και δυναμικό σχολείο και μια εκπαίδευση που πραγματικά θα μας ετοιμάζει για τον πραγματικό κόσμο.

Με εκτίμηση και **προσήλωση** στην εκπαιδευτική πρόοδο,

[Όνομα Μαθητή/ριας]

Εκπρόσωπος Μαθητικής Κοινότητας]

Γ2.

1 - γ, 2 - ε, 3 - α, 4 - στ, 5 - δ, 6 - β.

Δ1.

(Η απάντηση εναρμονίζεται με την ερμηνευτική προσέγγιση που προτείνεται και από την τράπεζα θεμάτων)
Στο δοθέν κείμενο το ποιητικό υποκείμενο βιώνει τη «μαθητεία» ως μια ευρύτερη προσέγγιση του κόσμου, εξωτερικού και εσωτερικού. Έτσι, προχωρά βαθύτερα στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και αντιλαμβάνεται τη «μαθητεία» ως εσωτερική αναζήτηση που οδηγεί στην Αγάπη («Μαθαίνεται η Αγάπη, Μαθαίνεται

από μέσα, αποστηθίζεται») αξιοποιώντας το σχήμα της **επανάληψης**, για να τονίσει emphaticά την ανάγκη για εσωτερική αναζήτηση. Ταυτόχρονα, η πραγματική «μαθητεία» απορρέει και από την παρατήρηση για όσα μάς περιβάλλουν στον φυσικό κόσμο, όπως διαφαίνεται με παραστατικότητα από τη **μεταφορική χρήση της γλώσσας** («Τ' άφωνα ψάρια δεν πηγαίνουν Σχολείο να μάθουν τη σιωπή, Την εκθαμβωτική θαλάσσια αγάπη Μες σε βαθειά κρησφύγετα») η οποία προσδίδει συναισθηματική ένταση. Τέλος την παρουσιάζει ως απόσταγμα σοφίας και βιωμένη εμπειρία («Αυτή τη γλώσσα, αυτή τη Μουσική, Αυτή μαθαίνουν τα δάχτυλά μου. Τα δάχτυλά μου, τα χείλη μου, τα έκπληχτα μάτια») γεγονός που αποδίδεται γλαφυρά και με πυκνότητα νοημάτων μέσω του **ασύνδετου σχήματος**.

Προσωπικά, πιστεύω πως για το ποιητικό υποκείμενο η μάθηση δεν είναι μόνο προϊόν σχολικής εκπαιδευτικής **διαδικασίας** σύμφωνα με το κείμενο. **Υποστηρίζει** κατά τη γνώμη μου ότι η σωματική εμπειρία και παρατήρηση αποτελεί σημαντική **ψυχοπνευματική** και εσωτερική μαθητεία για τον άνθρωπο και τον οδηγεί στην **πραγματική** γνώση της ίδιας της ζωής. Συνδέει τα συναισθήματα της αγάπης, του έρωτα, τη θλίψη ή την έκσταση που τα συνοδεύουν με τη **βιωμένη** εμπειρία και την **ενδοσκόπηση**.

Ε1.

1. εκπαιδευτικού 2. τόσο 3. ό,τι 4. τεχνοκρατικός 5. διά βίου 6. ελλειπείς 7. αγχώδη 8. εισαγάγει 9. κλασικές 10. τροχοπέδη.

ΣΤ.

β. καλλιέργεια